

Modul Výroba – doplnok programu Sklad

Potrebujete evidovať vlastnú výrobu ? Chcete sledovať dokončenosť výroby ? Sú výrobné postupy vo vašej výrobe variantné alebo premenlivé a potrebujete výrobné postupy upravovať podľa okolností ? Alebo chcete jednoducho vytvárať kombinácie rôznych tovarov, ktoré idú lepšie na odbyt ?

Všetky požiadavky spojené či už so sledovaním výroby alebo jednoducho kombinovaním tovarov môžete pohodlne zvládať v programe DYNAC-SKLAD pomocou nového modulu **Výroba**, ktorý je doplnkom k verzii 3.2 a vyšších.

Bonus k modulu Výroba

Každý užívateľ programu DYNAC-SKLAD kúpou modulu Výroba obdrží zdarma zároveň aj rozšírenie programu DYNAC-SKLAD o nasledovné črty:

- presun príjemok/výdajok z mesiaca do mesiaca !
- presun riadku príjemky/výdajky do iného dokladu (aj v rôznych mesiacoch)!
- možnosť zrušiť príjemku/výdajku aj s jej riadkami naraz!
- nastaviteľný prístup jednotlivých užívateľov k nákupným cenám!

Obsah

1. Význam modulu Výroba	1
2. Výrobky	2
3. Recepty	2
4. Príjem z výroby na sklad	3
5. Zloženie výrobku	4
6. Zmena množstva vyrobeného výrobku	7
7. Zrušenie vyrobeného výrobku	7
8. Výdaj výrobku súčasne s jeho výrobou	7
9. Rozpis výrobného zloženia vo faktúrach a dodacích listoch	7
10. Nastavenia pre modul Výroba	8
11. Bilancovanie nedokončenej výroby	8
12. Bilancovanie odchýliek od receptov	9

1. Význam modulu Výroba

Užitočnosť modulu Výroba spočíva najmä v tom, že do neho môžete vložiť vzťahy medzi vstupujúcimi surovinami a výstupným produktom. Tieto vzťahy (receptúry) môžu byť ľubovoľne zložené – presne také aké vyžaduje vaša prax. Modul Výroba ich potom použije, kedykoľvek budete chcieť vyrobiť výsledný produkt. Automaticky pritom spotrebuje zodpovedajúce množstvá vstupných surovín. Znamená to, že program automaticky vytvorí výdajku na spotrebované suroviny. Stačí vám teda iba určiť, koľko výsledného produktu si želáte a ostatné urobí program za vás.

Ďalšou veľkou výhodou je, že program automaticky určí obstarávaciu cenu výrobku podľa cien surovín použitých vo výrobe. Dokonca aj pri dodatočných zmenách výrobného zloženia výrobku, alebo pri dodatočných zmenách obstarávacích cien použitých surovín program vždy automaticky aktualizuje aj obstarávaciu cenu dotknutých výrobkov!

Ďalšou z výhod je rozlišovanie dokončenej a nedokončenej výroby a ich bilancovanie. Výroba môže prebehnúť okamžite alebo naopak môže prebiehať dlhšie obdobie. Dokončenosť alebo rozrobenosť výroby je však vždy dobre viditeľná. Sami rozhodujete o tom, ako naložiť s nedokončenými výrobkami.

K dôležitým prednostiam patrí aj prispôbivosť modulu. Výrobné postupy môžu byť jednorazové alebo aj viackrokové. Pri viackrokovej výrobe vstupujú produkty jednotlivých výrobných krokov do ďalšej výroby popri iných surovinách. Vo výrobnom recepte je možné uvádzať nielen suroviny a materiály, ale aj iné výrobky. Tiež je možné postupne kompletovať výrobné zloženie výrobku, ktorého výroba už začala jeho prijatím z výroby na sklad. Je zrejmé, že výroba môže mať toľko etáp, koľko potrebuje vaša výrobná prax.

2.Výrobky

Produkt výroby – výrobok – je reprezentovaný svojou skladovou kartou. Táto skladová karta sa navonok nelíši od skladových kariet ostatných tovarov a surovín v sklade. Má však niečo navyše – svoje recepty určujúce z čoho by malo pozostávať určité množstvo tohto výrobku.

Skladovú kartu výrobku je preto možné použiť rovnako a všade tam, kde sú použiteľné ostatné “bežné” skladové karty. Môžete vidieť stav výrobku na sklade (na karte), bilancovať kartu výrobku, použiť ho napr. vo výdajke, dodacom liste alebo objednávke. Výrobkom môžete určovať predajné ceny a zľavy rovnakým spôsobom ako iným kartám.

Výrobok je možné prijímať na sklad z výroby ako produkt výrobného procesu a rovnako je možné ho v prípade potreby prijať ako príjem zvonka, napr. nákupom hotového výrobku.

Skladovú kartu výrobku je možné založiť a upravovať rovnako ako ostatné skladové karty.

3.Recepty

Výrobné postupy pre vznik výrobku sa ukladajú vo forme receptov. Keďže výrobok je reprezentovaný skladovou kartou patria aj recepty vždy konkrétnej karte.

Recept definuje, ktoré komponenty (suroviny, tovary alebo iné výrobky) majú byť použité na vyrobenie výrobku. Recept určuje aké suroviny, v akom množstve a mernej jednotke sú potrebné pre vznik istého množstva výrobku v istej mernej jednotke.

Ak je to vhodné, môže mať jeden výrobok aj viac než jeden recept. Napr. ak sú možné viaceré výrobné alternatívy môže byť osožné mať pre každú vlastný recept. Ak má karta výrobku receptov viac, jeden z nich je určený ako tzv. “hlavný”. Hlavný recept sa použije automaticky vtedy, ak užívateľ sám neurčí, ktorý sa má práve použiť.

Prístup k receptom je z tabuľky skladových kariet. Skladová karta, ktorej patrí aj nejaký recept, je kartou výrobku. Karty výrobkov sú v tabuľke kariet farebne rozlíšené a v spodnej časti tabuľky kariet je vypísané, že ide o výrobok.

Prístup k receptom danej karty je pomocou kombinácie kláves <ShiftF9>. Vyvoláme ňou tabuľku existujúcich receptov k tejto karte. Ak karta nemá žiaden recept, tabuľka bude prázdna. V tabuľke je možné vytvárať nové recepty, upravovať existujúce, prípadne ich zrušiť.

Založiť nový recept

Nový recept pridáme do tabuľky receptov k danej skladovej karte pomocou klávesy <Insert>. Otvorí sa dialógové okno na zadanie tzv. hlavičky nového receptu.

Hlavička receptu

Každý recept pozostáva zo svojej hlavičky a zoznamu položiek. Najprv je nutné zadať hlavičku receptu. Všimnite si, že položky “*skladová karta*” a “*sklad*” sú už vyplnené aktuálnou skladovou kartou, pre ktorú pridávame nový recept. Máme možnosť zadať názov receptu a najmä výsledné množstvo výrobku, pre ktoré recept definujeme. K množstvu musíme určiť aj mernú jednotku. Po potvrdení údajov hlavičky uvidíme nový recept v tabuľke receptov. Nový recept má zatiaľ prázdne zloženie - prázdny zoznam svojich zložiek. K zloženiu receptu sa dostaneme kombináciou kláves <ShiftF9>.

Zloženie receptu

Zloženie ukazuje to najdôležitejšie – položky receptu, tj. ktoré suroviny a v akom množstve sa podieľajú na výrobe výsledného množstva výrobku uvedeného v recepte. Zloženie receptu je teda zoznamom položiek. Každá položka receptu je tvorená skladovou kartou (*číslo karty*, *názov karty* a *sklad*, do ktorého karta patrí), *množstvom* tejto položky a *mernou jednotkou*, v ktorej je množstvo uvedené.

V zložení receptu môžu byť uvedené aj skladové karty z rôznych skladov. Program sa automaticky postará o to, aby pri výrobe podľa takéhoto receptu boli vytvorené výdajky s použitými surovinami v každom z týchto skladov.

V zložení receptu môžu byť uvedené aj karty iných výrobkov. Vnorením výrobku do receptu vznikne dvojúrovňový recept. Recept vnoreného výrobku sa stáva druhou sub-úrovňou receptu, tj. akýmsi sub-receptom. Počet úrovní (vnorení) receptu nie je obmedzený. Takýmto viacúrovňovým receptom môžete “programovať” viackrokovú výrobu. Program dokáže pri výrobe podľa viacúrovňového receptu vyrobiť v prípade potreby aj sub-výrobky (polotovary) v potrebnom množstve.

Do zloženia receptu – zoznamu položiek – je možné pridávať nové položky (klávesou *Insert*), upravovať existujúce položky prípadne položky zo zoznamu vylúčiť.

4.Príjem z výroby na sklad

Príjmom z výroby sa nazýva taký príjem na kartu, pri ktorom sa okrem zvýšenia stavu na karte výrobku znížia adekvátne aj stavy na kartách tých surovín, ktoré sa podľa receptu podieľajú na zložení výrobku. Príjem z výroby má podobu riadku príjemky a adekvátny úbytok surovín zo skladu má formu výdajky zo skladu. Zadanie príjmu z výroby je vlastne zadanie výroby samotnej. Pri zadávaní príjmu určujeme v podstate výsledok výroby a program automaticky doplní všetky kroky evidovania výrobného procesu.

Príjem z výroby sa zadáva podobne ako iné príjmy – novým riadkom v príjemke. Odlišnosť je iba v tom, že pri zadávaní nového riadku príjemky je nutné vybrať aj recept pre výrobu.

Výber receptu pri zadávaní príjmu z výroby

Recept sa vyberá z tabuľky kariet. Počas zadávania nového riadku príjemky – príjmu z výroby – vyvoláme tabuľku kariet a v nej kombináciou kláves <ShiftF9> vyvoláme zoznam receptov k danej karte. V zozname receptov si ten vhodný označíme klávesou <F12>. Potvrdením nášho výberu klávesou <Enter> sa vrátíme do tabuľky kariet a po jej potvrdení sa ocitneme späť v dialógovom okne zadávania nového riadku príjemky. Teraz už pri položke *Množstvo* uvidíme pripísaný text *vyrobiť*. Signalizuje nám to, že množstvo uvedené v práve zadávanom novom riadku príjemky bude vyrobené s použitím nami zvoleného receptu. Pripísané slovíčko *vyrobiť* nám zároveň signalizuje, že pre zadávaný príjem bol už vybraný recept.

Pri výbere receptu nemusíme postupovať vždy iba tak, že vyznačíme jeden recept tak ako ho vidno. Je možné otvoriť si zloženie receptu kombináciou kláves <ShiftF9> a až tu si označiť

klávesou <F12> iba tie položky v recepte, ktoré chceme pri výrobe použiť. Náš výber bude použitý pri výrobe a výrobné zloženie prijatého výrobku bude v zhode s našim výberom. Týmto modifikujeme výrobu už počas zadávania príjmu z výroby.

Ak má recept v zozname položiek aj výrobok, nazývame ho sub-výrobok. Tento sub-výrobok bude vyrobený podľa jeho vlastného receptu. Ak má karta sub-výrobku viacero receptov (sub-receptov), bude automaticky použitý ten, ktorý je medzi nimi *hlavný*. Môžeme si aj sami vybrať vhodný sub-recept na použitie pri výrobe. Výber urobíme tak, že pri označovaní sub-výrobku v zložení receptu namiesto jeho priameho označenia klávesou <F12> použijeme kombináciu kláves <ShiftF9>, ktorá vyvolá zoznam receptov k sub-výrobku. Tu si zvolíme označením ten vhodný recept alebo si recept opäť otvoríme a označujeme položky receptu.

Čo sa udeje po zadaní príjmu z výroby

Po potvrdení zadaných údajov nového riadku príjemky dôjde nielen k obvyklému zapísaniu príjmového riadku, ale zároveň program vytvorí aj výrobnú výdajku zo skladu do výroby s výdajovými riadkami všetkých vybraných položiek z receptu. Vydávané množstvá sú ekvivalentom k množstvu výsledného výrobku a k množstvu v recepte. Ak sú v zložení receptu použité skladové karty rôznych skladov, vyrobí program automaticky viacero výdajok – jednu pre každý potrebný sklad.

Ak nemohla byť niektorá položka zo zloženia receptu vydaná do výroby v dostatočnom množstve podľa receptu (napr. kvôli nízkemu stavu na sklade), bude novovytvorený príjmový riadok z výroby označený ako nedokončená výroba. Vizuálne je takýto príjem z výroby odlišený zobrazením jeho množstva inou farbou a textom “nedokončená výroba” v spodnej časti tabuľky riadkov príjemky.

Dokončenosť výroby

Či príjem výrobku na sklad je “nedokončenou výrobou” zisťuje program porovnaním zloženia receptu voči skutočne vytvoreným výdajom do výroby, ktoré sú priradené ku príjmu výrobku. Okrem schopnosti programu určiť o príjme výrobku či spĺňa recept, môže užívateľ sám rozhodnúť o tom, či je prijatý výrobok dokončený alebo nie. Kombináciou kláves <AltF9> na riadku príjemky vyvoláme okno s tromi možnosťami dokončenosti:

- dokončený – bez ohľadu na splnenie receptu
- nedokončený – bez ohľadu na splnenie receptu
- ak spĺňa recept – dokončený, ináč nie.

Ak si užívateľ neželá, aby prijatý výrobok bol daný k dispozícii tj. mohol byť vydaný zo skladu, môže príjem výrobku označiť ako “zadržaný”. Zadržaný príjem nezvyšuje stav na karte a nepočíta sa medzi príjmy. Kombináciou kláves <CtrlF9> na riadku príjemky vyvoláme okno s dvomi možnosťami o zadržaní alebo uvoľnení prijatého výrobku:

- príjem je uvoľnený pre ďalšie použitie – výdaj zo skladu
- príjem je zadržaný v sklade.

Z uvedeného vidno, že program si o príjme z výroby pamätá, ktoré výdaje do výroby boli kvôli nemu urobené a porovnať ich s receptom. Tieto výdaje tvoria *výrobné zloženie* výrobku.

5.Zloženie výrobku

Kým recept hovorí, aké by malo byť zloženie budúceho výrobku, ukazuje *výrobné zloženie* výrobku prijatého na sklad jeho skutočné zloženie. Výrobným zložením prijatého výrobku sú výdaje, ktoré museli byť urobené kvôli príjmu výrobku na sklad. Skutočné výrobné zloženie výrobku nemusí byť vždy rovnaké ako recept.

Zobrazenie výrobného zloženia

Zobraziť výrobné zloženie prijatého výrobku je možné hneď v riadkoch príjemky – na riadku s prijatým výrobkom po stlačení kombinácie kláves <ShiftF9>. Ukáže sa tabuľka s výrobným zložením výrobku. Každý riadok tabuľky ukazuje, čo a v akom množstve výrobok obsahuje.

V tabuľke je zaujímavé zdvojenie stĺpca s množstvom. Uvádza sa jednak *Množstvo v recepte* a hneď vedľa neho *Množstvo použité*. Z porovnania hodnôt v oboch stĺpcoch je hneď vidno, či sú zhodné. Navyiac, ak je použité množstvo nižšie ako v recepte ide o tzv. *nedokončenú výrobu*, čo je napísané v spodnej časti tabuľky a hodnota *Množstvo použité* je farebne odlišená. Za množstvom je hneď uvedená merná jednotka, v ktorej sú obe množstvá vyjadrené. Ak bol výdaj do výroby urobený s použitím inej mernej jednotky než je v recepte, program množstvo v recepte automaticky prepočíta na mernú jednotku výdaja.

Hodnoty v stĺpci *Množstvo v recepte* sú adekvátne množstvu výsledného výrobku.

Keďže výrobné zloženie sa môže od zloženia receptu líšiť, môže byť hodnota v stĺpci *Množstvo použité* iná ako v stĺpci *Množstvo v recepte*. V prípade, že sa na výrobu použilo väčšie množstvo požadovanej suroviny než ako predpisuje recept, bude hodnota v stĺpci *Množstvo použité* väčšia. Naopak môže byť aj taký stav, že požadovaná surovina ešte vôbec nebola na výrobu použitá (napr. preto, že nie je na sklade). Vtedy bude v stĺpci *Množstvo použité* uvedená nula. Dokonca sa môže stať, že na výrobu sa použil tj. bol vydaný zo skladu úplne iný materiál (surovina a pod.), ktorý ani nie je v recepte. Tento materiál sa potom objaví tiež vo výrobnom zložení vedľa ostatných materiálov patriacich do receptu. U takéhoto materiálu bude v stĺpci *Množstvo v recepte* uvedená nula.

Tabuľka s výrobným zložením uvádza aj dátum výdajov jednotlivých surovín a čísla ich výdajok. Tieto údaje sa už nezmestili na obrazovku a preto sú vpravo “za rohom”. Zobrazia sa po presune kurzora zo stĺpca “Jedn.” smerom doprava alebo kombináciou kláves <CtrlEnd>.

Výroba okamžitá alebo dlhotrvajúca

V reálnom živote môže výroba výrobku prebehnúť okamžite, alebo môže trvať aj dlhšie. V programe je výroba v oboch prípadoch znázornená príjmom výrobku na sklad.

Okamžitá výroba sa zadáva tak, že necháme program ihneď pri zadaní príjmu výrobku na sklad automaticky vytvoriť aj výrobné zloženie výrobku. Tj. program vyrobí výdajku(y) potrebných surovín zo skladu v potrebnom množstve.

Dlhšie trvajúcu výrobu, ktorá nemá prebehnúť naraz, zadávame tiež ako príjem výrobku na sklad. Pri zadávaní však v zložení receptu výrobku vyznačíme iba tie zložky, ktoré sa majú už teraz do výroby zapojiť. Výrobné zloženie nebude teda zhodné s receptom a výsledný prijatý výrobok (príjem v príjemke) bude označený ako “nedokončená výroba”. Vizuálne je nedokončená výroba odlišená farebne – množstvo prijatého výrobku – aj slovné v spodnej časti každej tabuľky ukazujúcej príjem výrobku, napr. riadky príjemky, pohyby na karte atď.

Okamžitá výroba je teda ihneď aj dokončená. U dlhšie trvajúcej je výrobok najprv “nedokončený” a dokompletuje sa neskôr. Pri oboch prípadoch výroby, dokončenej i nedokončenej, začíname zadaním príjmu výrobku na sklad. Rozdiel je až v označení tohto príjmu. Nedokončenú výrobu, tj. príjem nedokončeného výrobku, je možné označiť zároveň aj ako “zadržaný” výrobok. V takom prípade príjem ani nezvyšuje stav na karte (neráta sa medzi príjmy) a ani nie je disponibilný pre výdaj výrobku zo skladu. Používanie “Zadržania” nedokončeného výrobku je voliteľné. Jeho používanie sa nastavuje v časti *Služby – Rôzne nastavenia* voľbou *Zadržat nový výrobok z nedokončenej výroby*. Použitie *zadržanie* je možné uvoľniť automaticky (dokončením) alebo ručne (uvoľniť/zadržat vyrobený výrobok). Voliteľným zadržaním zvládnete situácie, keď nechcete aby príjem z výroby mohol byť využitý predčasne alebo ak naopak potrebujete výdaj výrobku a zároveň ešte ponechať označenie *nedokončený* kvôli neskoršiemu dokončeniu.

Dokončenie výroby

Dokončovanie “nedokončenej výroby” sa robí dodatočným zadávaním chýbajúcich zložiek vo výrobnom zložení výrobku. Ide v podstate o zadávanie dodatočných výdajov zo skladu do výroby želaného výrobku. Zadávaním dodatočných výdajov pre výrobu výrobku zároveň meníme (finalizujeme) výrobné zloženie výrobku až do jeho dokončenia. Program dokáže automaticky rozoznať dokončenosť výrobku a zrušiť tak označenie “nedokončená výroba”, avšak užívateľ má plnú kontrolu nad označením výrobku za dokončený alebo nedokončený. Pri každej zmene výrobného zloženia program automaticky overí, či je dodržaný recept a podľa toho označí výrobok za “nedokončený” alebo nie. Výnimkou je prípad, že užívateľ sám označí výrobok za “nedokončený” alebo naopak za dokončený. V takom prípade program rešpektuje užívateľovo označenie bez ohľadu na súlad s receptom.

Zmeny výrobného zloženia výrobku

Pri pohľade na tabuľku s výrobným zložením (napr. ak v riadku príjemky s výrobkom stlačíme kombináciu kláves <ShiftF9>) si všimnime, že ho môžeme meniť. Môžeme pridávať ďalšie výdaje surovín pre výrobu výrobku. Existujúcim výdajom môžeme meniť ich veľkosť, prípadne ich môžeme aj odstrániť.

Nový výdaj do výrobného zloženia výrobku

Pridať ďalší výdaj pre výrobu môžeme klávesou <Insert>, ktorá vyvolá dialógové okno k zadaniu suroviny – skladovej karty – a vydávaného množstva. Po potvrdení údajov sa výdaj zapíše a my ho ihneď uvidíme v tabuľke s výrobným zložením výrobku. Nový výdaj sa do výrobného zloženia včlení jedným z nasledujúcich spôsobov:

- vydávaná surovina je v recepte, ale je do výroby tohto výrobku zadaná až teraz. V takom prípade bola surovina už predtým uvedená v tabuľke výrobného zloženia výrobku a v stĺpci *Množstvo použité* bola nula. Teraz tu bude uvedené množstvo z práve zadaného výdaja.
- vydávaná surovina je v recepte a bola už predtým vydaná do výroby tohto výrobku, napr. v menšom množstve. V takom prípade pribudne do tabuľky ďalší riadok hneď za riadkom s predošlým výdajom tejto suroviny. V novom riadku tabuľky sa už nezopakujú *Číslo* a *Názov karty* ani *Množstvo v recepte* – budú prázdne. *Množstvo použité* však bude rovné najnovšiemu výdaju.
- vydávaná surovina nie je v recepte. V takom prípade pribudne do tabuľky výrobného zloženia výrobku nový riadok. V stĺpci *Množstvo v recepte* bude uvedená nula a *Množstvo použité* bude rovné najnovšiemu výdaju.

Zmena výdaja vo výrobnom zložení výrobku

Výdaj vo výrobnom zložení výrobku môžeme zmeniť klávesou <Enter>, ktorá vyvolá dialógové okno s údajmi o výdaji. Môžeme tu zmeniť množstvo suroviny vydané do výroby. Zadaná zmena sa ihneď objaví v zložení výrobku v stĺpci “*Množstvo použité*” a premietne sa aj na dokončenosť výrobku. Zadaná zmena je zároveň zmenou riadku príslušnej výdajky s výdajom suroviny do výroby výrobku.

Zrušenie výdaja vo výrobnom zložení výrobku

V tabuľke výrobného zloženia môžeme ľubovoľný spomedzi výrobných výdajov odstrániť pomocou klávesy <Delete>. Ak išlo o surovinu, ktorá:

- nie je uvedená v recepte, tak riadok s týmto výdajom z tabuľky zmizne
- je uvedená v recepte, tak riadok v tabuľke výrobného zloženia zostane, ale stĺpec “*Množstvo použité*” bude nulový

.je uvedená v recepte a bola do výroby vydaná na viackrát tj. má viacero riadkov v tabuľke, tak tento riadok zmizne z tabuľky výrobného zloženia výrobku.

6.Zmena množstva vyrobeného výrobku

Po zadaní výroby výrobku tj. zadaní príjmu výrobku na sklad, môže vzniknúť požiadavka na zmenu vyrobeného množstva. Zmenu môžeme vykonať jednoducho opravou riadku príjemky s výrobkom. Po zadaní zmeneného množstva prijatého výrobku program automaticky prepočíta množstvá jeho výrobného zloženia adekvátne k zmenenému množstvu. Výsledok je rovnaký, ako keby sme hneď pri prvom zadávaní príjmu výrobku z výroby boli zadali konečné množstvo. Vôbec nie je potrebné, aby užívateľ sám manuálne upravoval množstvá vo výdajoch spotrebovaných surovín podľa zmeneného množstva.

7.Zrušenie vyrobeného výrobku

Ak sa ukáže potreba zrušiť vyrobený výrobok tj. jeho príjem na sklad, je možné ho odstrániť rovnako jednoducho ako riadok príjemky. Klávesou <Delete> môžete odstrániť príjmový riadok výrobku z príjemky a program automaticky odstráni aj jeho výrobné zloženie. To znamená, že všetky výdaje urobené kvôli príjmu (výrobe) výrobku budú tiež odstránené z ich výdajok. Ak ich výdajky zostanú potom prázdne, budú zrušené automaticky tiež.

8.Výdaj výrobku súčasne s jeho výrobou

Pri zadávaní výdaja výrobku program kontroluje ako pri každom inom výdaji dostatočný stav na skladovej karte. Ak na karte výrobku nebude dostatočný stav, ponúkne program možnosť vyrobiť automaticky chýbajúce množstvo. Pritom je nutné vybrať recept, podľa ktorého výroba prebehne.

Výsledok je podobný ako pri zadávaní príjmu výrobku. V porovnaní s príjmom je však navyše výrobok ihneď v celom vyrobenom množstve vydávaný výdajkou zo skladu von.

Tento postup môže byť vhodný aj v situáciách, keď z marketingových dôvodov je vhodné predávať kombináciu tovarov a nielen ich jednotlivý predaj. Predaj kombinácie môže byť podporený atraktívnejšou predajnou cenou. V takomto prípade môžeme kombináciu definovať ako výrobok – založiť jej kartu a recept. Na karte môžeme uviesť aj predajnú cenu. Až v momente skutočného predaja kombinácie zadáme jej výdaj a množstvo a program nám automaticky potrebné množstvo vyrobí a ihneď aj vydá v práve zadávanej výdajke. Vyrobením potrebného množstva kombinácie sa rozumie výdaj jednotlivých zložiek kombinácie.

9.Rozpis výrobného zloženia vo faktúrach a dodacích listoch

Vo výstupných dokladoch môžeme nechať uvádzať nielen výdaj (predaj) samotného výrobku ako je tomu pri iných tovaroch, ale aj jeho výrobné zloženie. V takom prípade bude okrem obvyklého výdaja samotného výrobku (so všetkými možnosťami ako pri iných tovaroch napr. zľava, poznámka, výrobné číslo atď.) hneď za ním uvedené aj jeho výrobné zloženie. Výrobné zloženie bude vizuálne odlišené od výrobku odsadením údajov viac doprava. Vo výrobnom zložení sa uvádza iba názov suroviny a jej množstvo.

Rozpis výrobného zloženia je voliteľný. Je možné ho v doklade aktivovať alebo vypnúť. Rovnako je možné zvoliť si rozpis každého výrobku v doklade individuálne. Voľbu nastavíme kombináciou kláves <ShiftF5>. Môžeme nechať rozpis iba u tých výrobkov, kde je to vhodné a u ostatných výrobkov v tom istom doklade rozpis potlačiť.

Pre zjednodušenie práce je možné si priamo na karte výrobku predvoliť rozpis zloženia vo výstupných dokladoch. Taktiež pomocou kombinácie kláves <ShiftF5>. Túto predvoľbu bude program automaticky preberať do výstupných dokladov, kde je však možné si v konkrétnom výstupnom doklade individuálne zapnúť alebo vypnúť rozpis daného výrobku.

Rozpis výrobku zadávame vždy kombináciou kláves <ShiftF5>. Rozpis výrobkov vo faktúre aktivujeme alebo vypneme v záhlaví faktúry. Rozpisovanie výrobkov v dodacom liste určíme podobne v záhlaví dodacieho listu. V programe je aj možnosť globálnej predvoľby rozpisovania výrobkov v jednotlivých druhoch výstupných dokladov. Toto globálne nastavenie je preberané do každej faktúry a dodacieho listu, kde ho môžeme ešte ľubovoľne meniť.

Rozpis výrobku si môžeme zvoliť buď podľa skutočného výrobného zloženia alebo podľa receptu. Niekedy je vhodnejší rozpis podľa receptu, napr. keď vzniká pri výrobe aj strata (vyššia spotreba ako v recepte), ktorú však nechceme uvádzať. Uviesť skutočné výrobné zloženie môže byť zas vhodnejšie pri premenlivých zloženiach výrobkov podľa želania zákazníka.

10. Nastavenia pre modul Výroba

Pre efektívnu prácu s výrobou a jej prispôsobenie vašim potrebám sú k dispozícii viaceré nastavenia. Pri výrobe program vytvára výdajky spotrebovaných materiálov a niekedy aj príjemky podľa potreby automaticky. Druh pohybu pre príjemky a výdajky, ktorý má pre ne používať, je možné si predvoliť v časti “Služby - Dokladové nastavenia”.

Pri súčasnej práci viacerých užívateľov v sieti, je možné individuálnym užívateľom aktivovať alebo deaktivovať funkcie výroby. Užívateľovi, ktorý sa nezaobera výrobou, sa tak viaceré funkcie ani neobjavia a nerozptyľujú ho pri jeho rutinnej práci.

Ďalším z nastavení je voľba, či po zadaní nového “nedokončeného” príjmu z výroby má byť takýto príjem automaticky “zadržaný” tj. neprístupný pre ďalší výdaj z neho. Je to vhodná voľba najmä pri dlhodobejšej výrobe, keď výrobok má byť ďalej použitý až po jeho úplnom dokončení. Užívateľ nemusí sám overovať, či zadržať výrobok alebo nie. Program to urobí v prípade potreby za neho. Užívateľ má však plnú kontrolu nad jeho dodatočným uvoľnením do obehu.

Globálne nastavenie rozpisu výrobkov vo faktúrach je možné nastaviť v časti “Služby – Faktúrové nastavenia” a pre dodacie listy v časti “Služby – Dokladové nastavenia”.

Keďže nastavenie rozpisu výrobku v doklade je ovplyvniteľné na viacerých miestach, je potrebné rozumieť ich priorite. Pre nový doklad sa použije globálne nastavenie, ktoré umožňuje alebo zakazuje rozpisy v doklade. V samotnom doklade je možné ho potom zmeniť pri vstupe do záhlavia faktúry alebo dodacieho listu. Ak sú rozpisy v doklade umožnené, tak potom závisí rozpisovanie už iba na nastavení rozpisu v riadku výdajky. Pri vytvorení riadku výdajky sa nastavenie rozpisu preberie z karty výrobku. V riadku výdajky je potom možné ho zmeniť.

11. Bilancovanie nedokončenej výroby

Zostava *Nedokončená výroba* dáva prehľad o všetkých výrobkoch so štatútom *nedokončená výroba*. Nielen o ich množstve ale aj objeme, cene a ich výrobnom zložení. Zostava ponúka 4 možné prehľady:

- a) *finálne výrobky* – bilancujú sa príjmy nedokončených výrobkov, ktoré neboli súčasne s ich prijatím ihneď aj vydané na výrobu iného komplexnejšieho výrobku. Komplexný výrobok je taký, v ktorého recepte vystupujú aj iné výrobky.
- b) *všetky výrobné príjmy* – bilancujú sa všetky príjmy nedokončených výrobkov. Tento prehľad sa líši od bodu a) iba vtedy, ak sú medzi nedokončenými výrobkami aj komplexné výrobky.

- c) *zloženie výrobkov* – prehľad uvádza výrobné zloženia nedokončených výrobkov, teda to čo bolo do ich výroby už vydané. Ak výrobné zloženie obsahuje aj výrobok, tak jeho výdaj do výroby je uvedený iba v prípade, že je sám dokončený. Ak nie je dokončeným výrobkom, tak sa namiesto jeho výdaja uvádza jeho vlastné výrobné zloženie - iba jeho dokončená časť.
- d) *všetky výrobné výdaje* – uvádzajú sa všetky výdaje do výroby nedokončených výrobkov. Prehľad sa líši od bodu c) iba vtedy, ak niektorý nedokončený výrobok je komplexný.

Prehľady sú buď položkovité alebo sumárne. Položkovitý prehľad uvádza každý príjem nedokončeného výrobku alebo výdaj do výroby nedokončeného výrobku. Sumárny prehľad uvedie iba celkovú cenu a množstvo za skladovú kartu. Je možné si zvoliť časové obdobie a bilanciu zúžiť iba na určitú kartu či skupinu kariet alebo sklad. Prehľad vždy uvádza súčty za skladovú kartu, skupinu kariet a sklad prípadne za viacero skladov.

V prípade prehľadov o príjmoch nedokončených výrobkov - body a) a b) – je možné si vybrať, či má byť uvádzané ich vyrábané množstvo alebo súčasné množstvo na sklade. To je vhodné v prípadoch, keď sa zo skladu vydávajú výrobky aj pred ich dokončením.

12. Bilancovanie odchýliek od receptov

Zostava *Odchýlky od receptov* je prehľad rozdielov medzi skutočným zložením výrobkov a ich receptom. Je možné si vybrať bilancie iba nedokončených výrobkov, alebo iba dokončených alebo všetkých výrobkov. Porovnáva sa skutočné zloženie výrobku tj. použité suroviny a ich množstvá oproti surovinám definovaným v recepte. Zostava uvádza iba zistené odlišnosti. Uvádza sa každý príjem výrobku so zisteným rozdielom a to tak, že sa najprv uvedie príjem výrobku v jednom riadku a v nasledujúcich riadkoch sú výdaje na jeho výrobu líšiace sa v niečom od receptu. Výdaje nad rámec receptu sú ocenené v stĺpci *Čiastka navyše* a chýbajúce výdaje alebo výdaje v primalom množstve sú ocenené v stĺpci *Čiastka chýbajúca*. Chýbajúca čiastka je vypočítaná z obstarávacej ceny tejto suroviny na sklade. Ak nie je dostatočné množstvo na sklade, tak je cena vypočítaná z posledného príjmu tejto suroviny.

Prehľady sú buď položkovité alebo sumárne. Položkovitý prehľad uvádza každý príjem výrobku s odlišnosťou od receptu. Sumárny prehľad uvedie iba celkovú cenu a množstvo za skladovú kartu. Je možné si zvoliť časové obdobie a bilanciu zúžiť iba na určitú kartu či skupinu kariet alebo sklad. Prehľad vždy uvádza súčty za skladovú kartu, skupinu kariet a sklad prípadne za viacero skladov.